

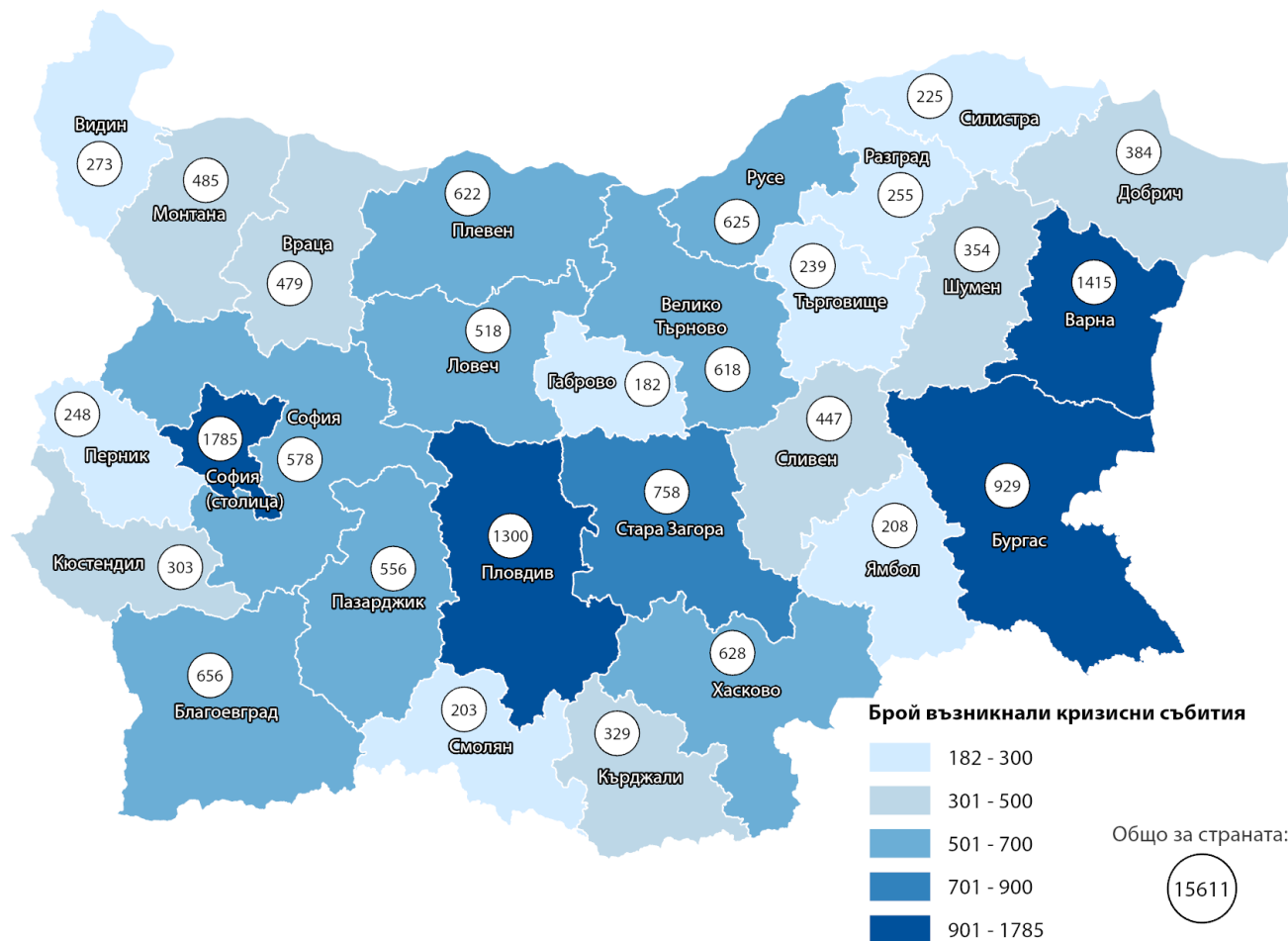

ВЪЗНИКНАЛИ БЕДСТВИЯ, АВАРИИ, ИНЦИДЕНТИ И КРИЗИ - 2024 ГОДИНА - ОКОНЧАТЕЛНИ ДАННИ

1. Кризисни събития, загинали и пострадали лица

През 2024 г. възникналите кризисни събития (бедствия, аварии, инциденти и кризи) са 15 611, като нарастват с 4.3% спрямо предходната година. Най-висок относителен дял заемат пожарите с произтекли от тях материални щети¹ - 50.2%, следвани от пътнотранспортните произшествия (инциденти) с пострадали лица² - 45.9%. Нарастването при пожарите на годишна база е с 4.7%, а при пътнотранспортните произшествия с 2.5%. Увеличение на събитията спрямо предходната година се наблюдава и при екстремните температури - с 119.4%, и при „суша“ - 28.7%.

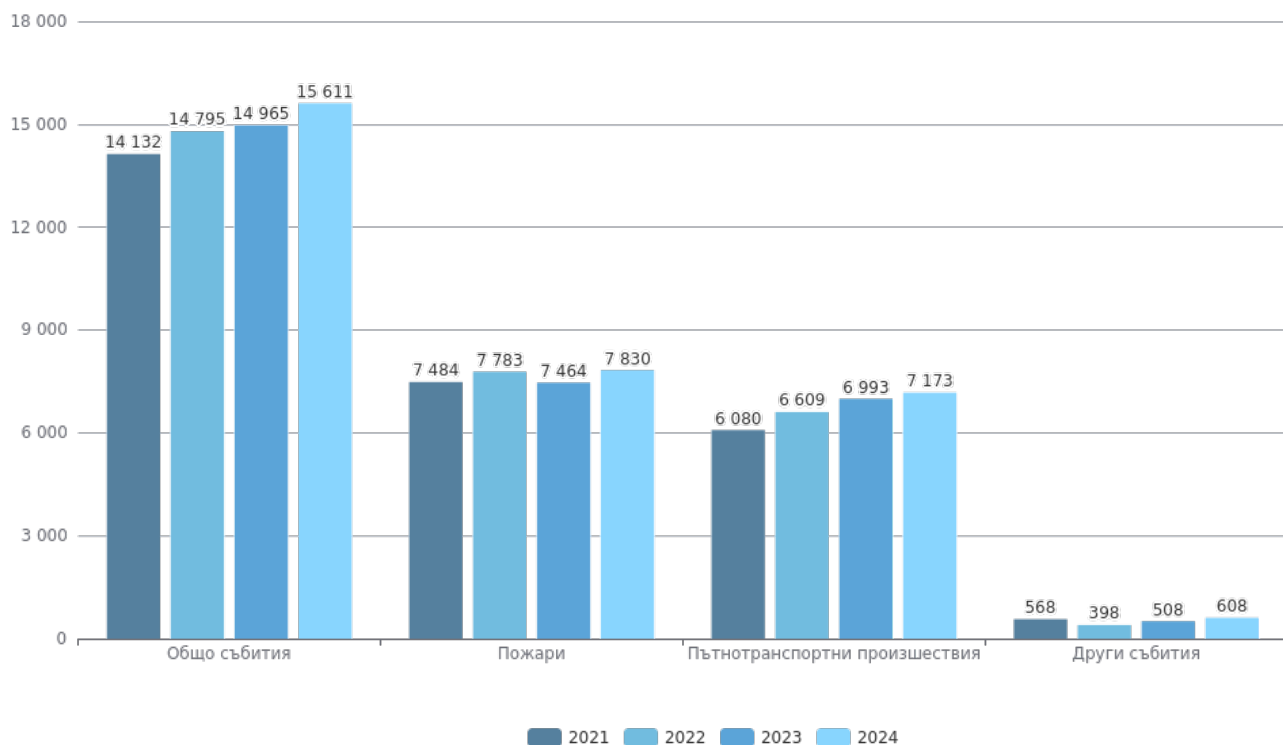
Фиг. 1. Брой възникнали кризисни събития по области през 2024 година

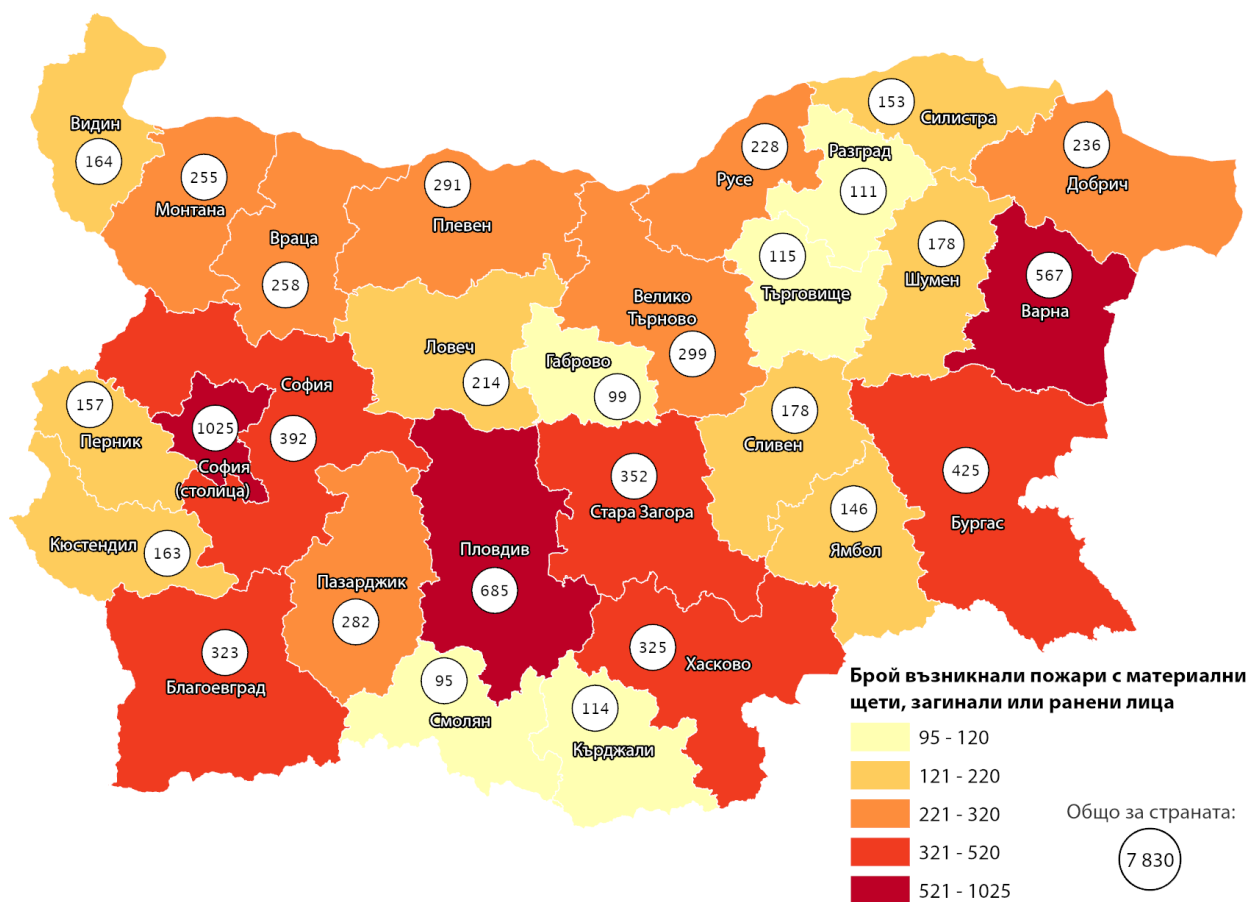
¹ Пожари - в изследването са включени пожари с материални щети, загинали или ранени лица.

² Пътнотранспортни произшествия - включват произшествия със загинали и ранени лица.

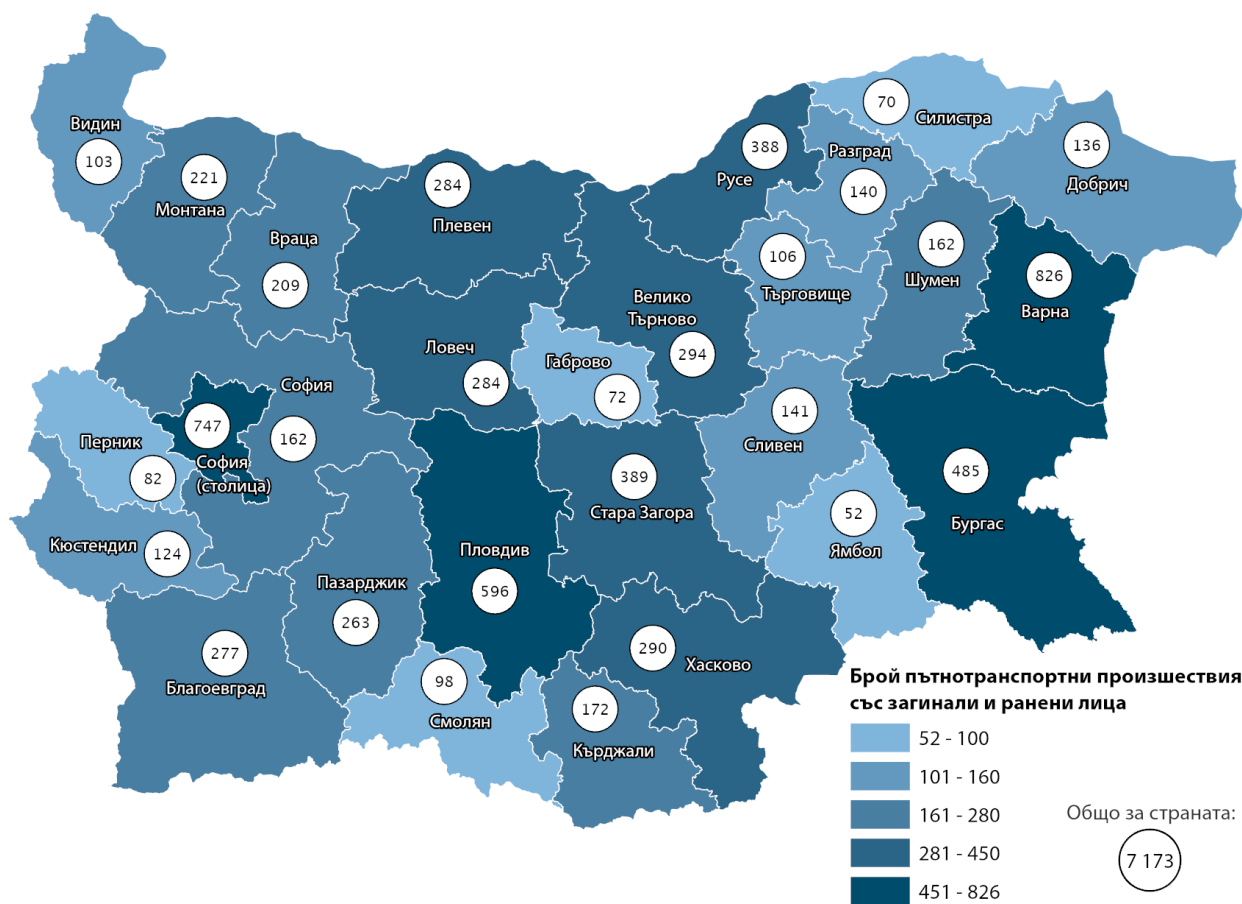
Фиг. 2. Общо възникнали събития, ПТП и пожари за периода 2021 - 2024 година

Фиг. 3. Брой пожари с щети, загинали или ранени лица по области през 2024 година

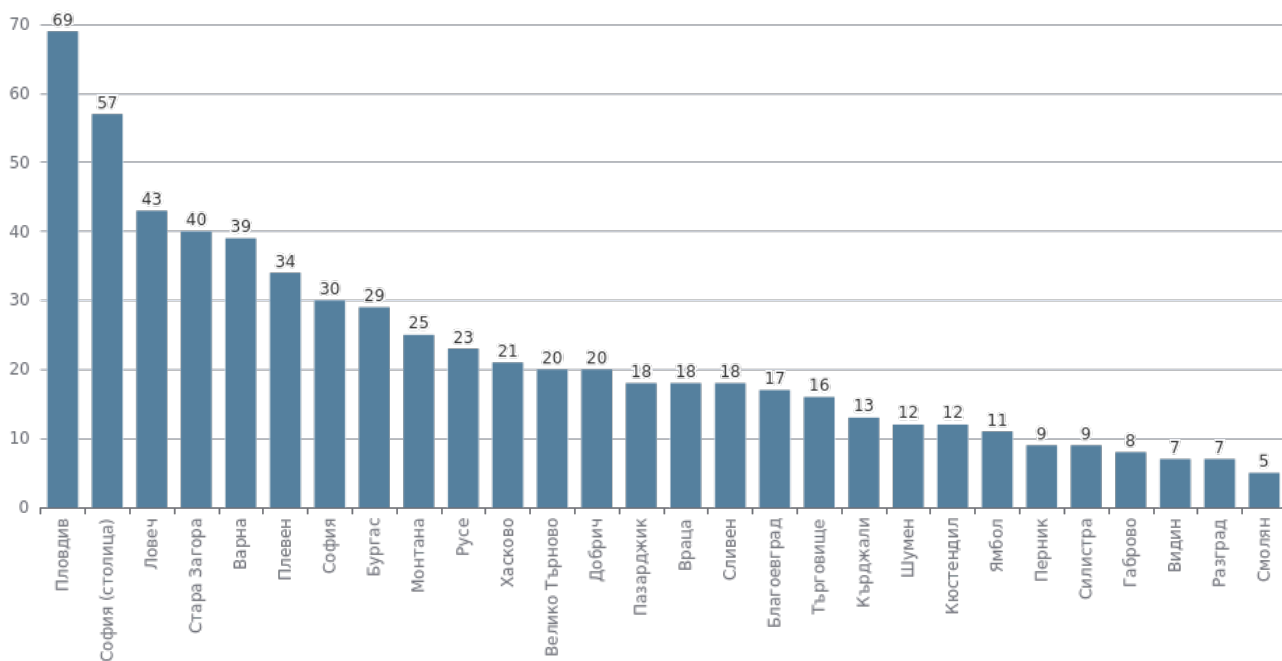

Фиг. 4. Брой ПТП със загинали и ранени лица по области през 2024 година

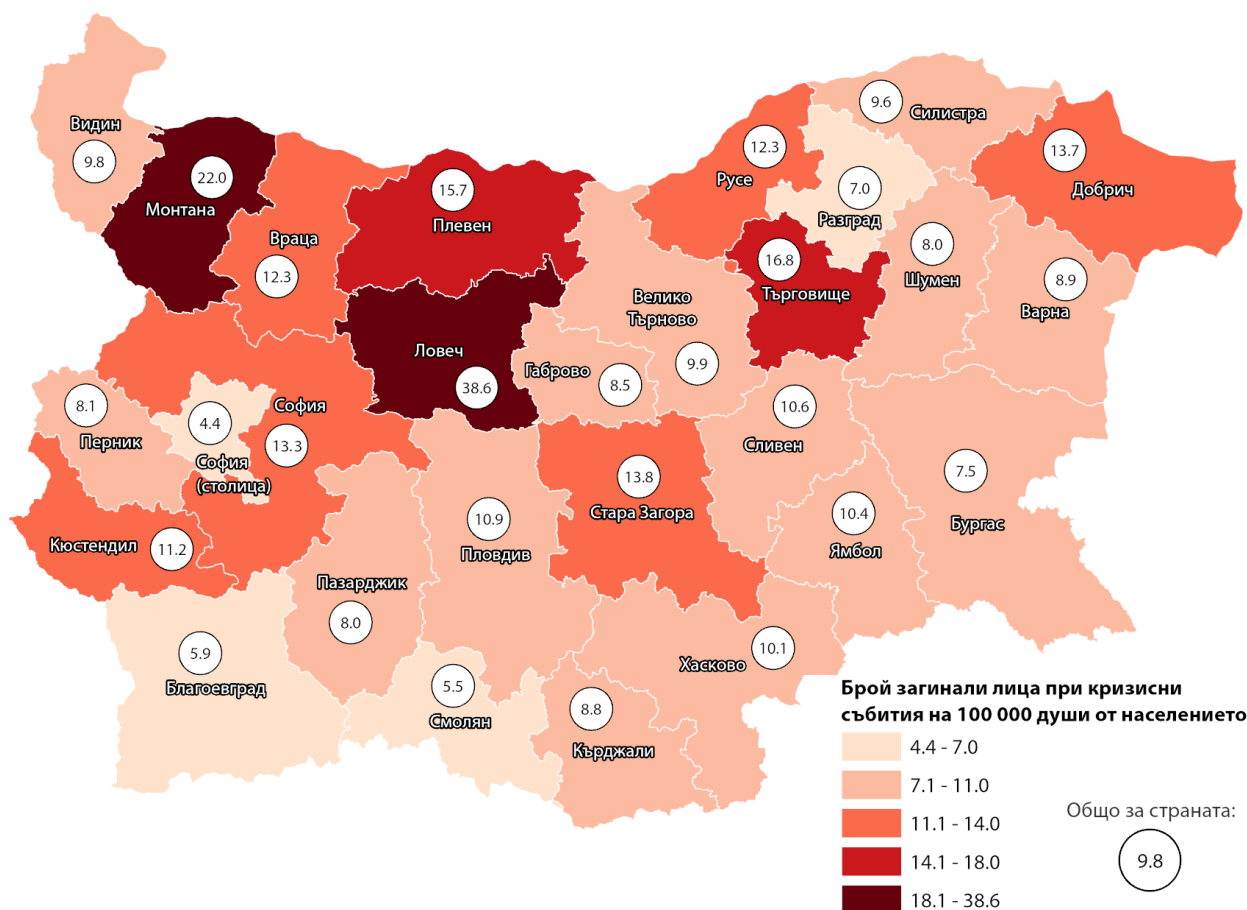

През 2024 г. броят на загиналите лица вследствие на възникнали бедствия, аварии, инциденти и кризи е 630, или 9.8 лица на 100 000 души от населението на страната. Най-висок дял от тях заемат загиналите при транспортни инциденти - 478 лица, следвани от загиналите при пожари - 124 лица. Областите с най-много загинали са Пловдив - с 69 лица и София (столица) - с 57 лица, а с най-малко - Смолян - с 5 лица.

Фиг. 5. Брой загинали лица при кризисни събития по области през 2024 година

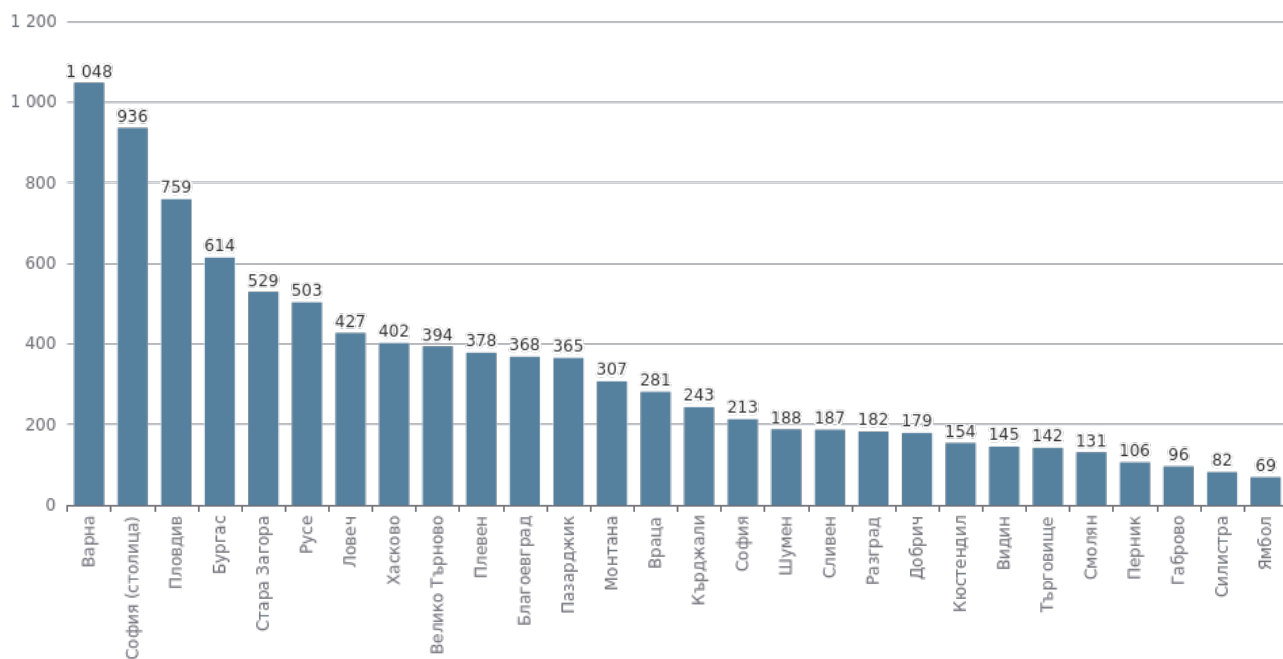

Фиг. 6. Брой загинали лица на 100 000 души от населението по области през 2024 година

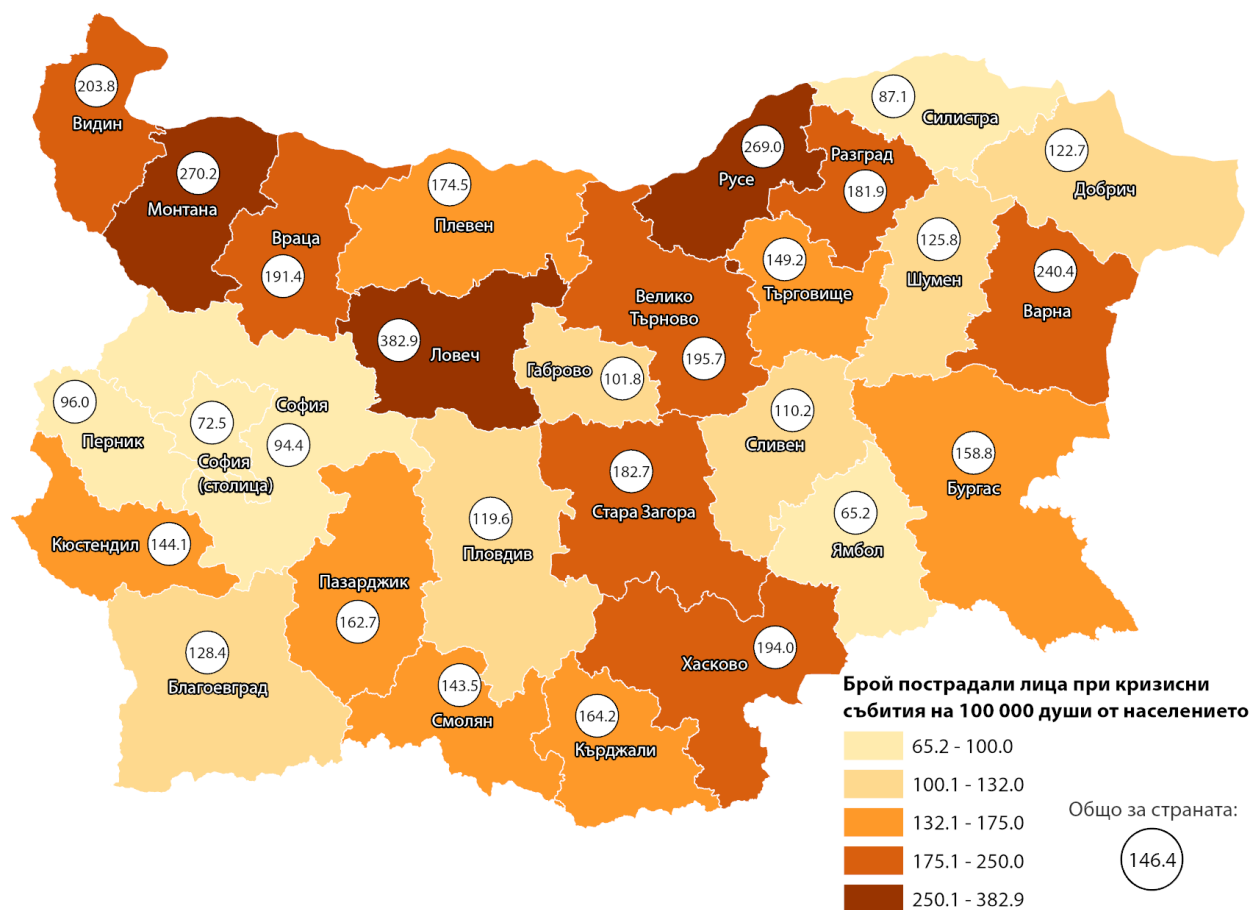

Пострадалите (ранените) лица през годината са общо 9 429, или 146.4 лица на 100 000 души от населението на страната. Най-висок относителен дял пострадали е отчетен при пътнотранспортни инциденти - 96.0%, и при пожари - 3.6% от всички пострадали лица. На регионално ниво пострадалите са най-много в областите Варна - 1 048 лица, София (столица) - 936 лица и Пловдив - 759 лица.

Фиг. 7. Брой пострадали лица при кризисни събития по области през 2024 година

Фиг. 8. Брой пострадали лица на 100 000 души от населението по области през 2024 година

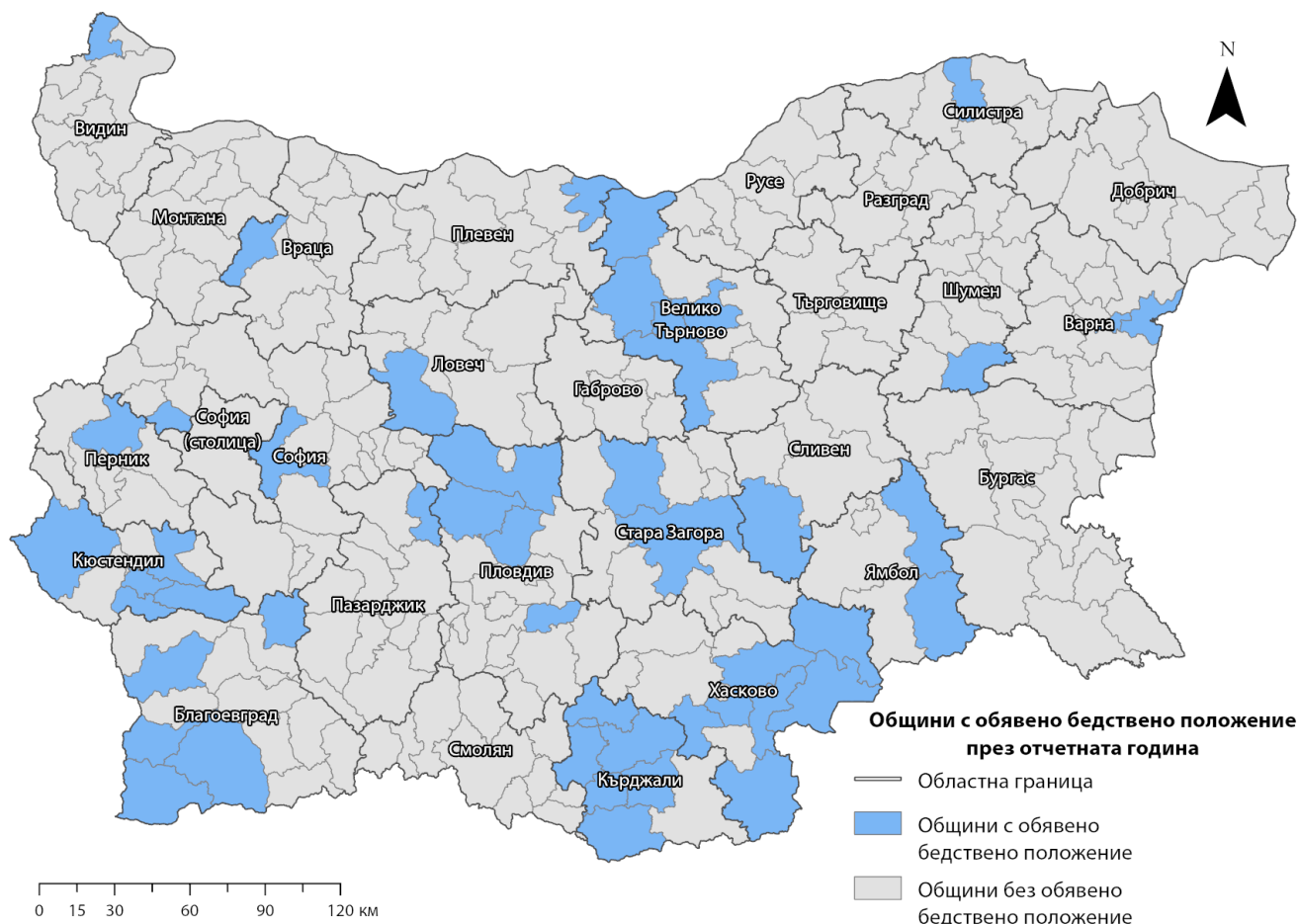
2. Бедствия

През 2024 г. кризисните събития в страната, за които е обявено бедствено положение, са общо 38, като броят им е с 66 по-малко спрямо предходната година, и с 11 по-малко спрямо 2022 година. От тях най-голям дял заемат бедствията, свързани с горски пожари, наводнения, суша и градушки. В сравнение с 2023 г. увеличение отбелязват обявените бедствени положения в резултат на липса на вода за питейно-битови нужди (суша).

В резултат на възникналите бедствия в страната са загинали четири души.

През 2024 г. бедствията засягат, частично или изцяло, територията на 47 общини от общо 19 административни области в страната. Общият брой на населението в засегнатите от бедствия общини е 1 308 715 души, или 20.3 % от общото население на страната.

Фиг. 9. Общини с обявено пълно или частично бедствено положение през 2024 година

3. Публични разходи за кризисни събития

По оценка на НСИ през 2024 г. изразходваните средства за готовност, превенция, реагиране и възстановяване от кризисни събития в сектор „Държавно управление“ са 1 578 700 хил. лева, или 0.77% от БВП на страната.

Общите разходи за кризисни събития през 2024 г. намаляват с 2.5% спрямо предходната година, докато разходите от държавния бюджет се увеличават с 4.1%, като достигат 1 550 600 хил. лева.

През 2024 г. най-много средства са изразходвани по направленията „възстановяване“ (50.3%) и „готовност“ (40.7%), докато през 2023 г. разходите за готовност са с най-висок дял (46.5%).

Таблица 1. Изразходени средства за кризисни събития по направления за периода 2021 - 2024 година ¹

Направление	Година							
	2021		2022		2023		2024	
	Хил. лева	%	Хил. лева	%	Хил. лева	%	Хил. лева	%
Общо	7408400	100.0	4309300	100.0	1619200	100.0	1578700	100.0
Превенция	349700	4.7	420800	9.8	227300	14.0	104400	6.6
Готовност	648900	8.8	1311400	30.4	752800	46.5	642600	40.7
Реагиране	895400	12.1	295800	6.9	105400	6.5	36900	2.3
Възстановяване	5514400	74.4	2281300	52.9	533700	33.0	794800	50.3

¹ Оценка на НСИ по данни на Министерство на финансите.

Таблица 2. Изразходени средства за кризисни събития като процент от БВП по направления и по години ¹

Направление	(% от БВП)			
	Година			
	2021	2022	2023	2024
Общо	5.30	2.56	0.88	0.77
Превенция	0.25	0.25	0.12	0.05
Готовност	0.46	0.78	0.41	0.31
Реагиране	0.64	0.18	0.06	0.02
Възстановяване	3.95	1.36	0.29	0.39

¹ БВП - По текущи цени; данните за 2024 г. са предварителни.

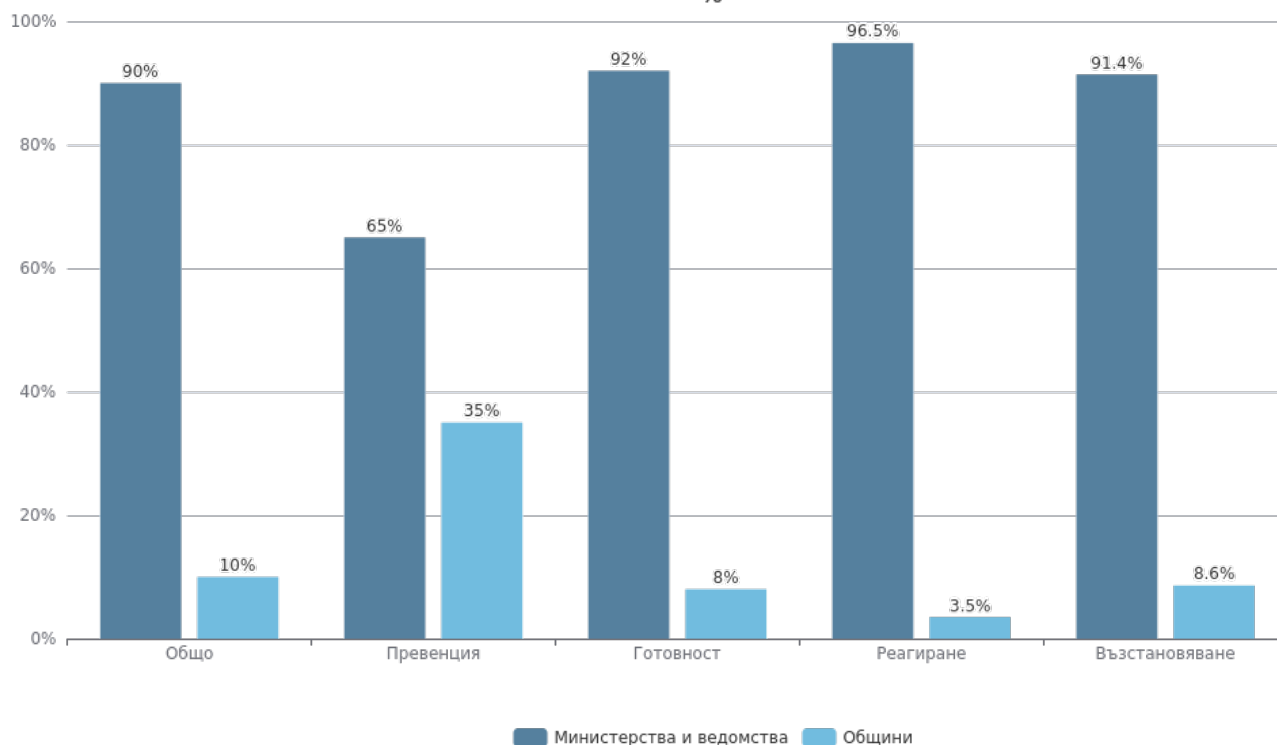
Оценките на НСИ показват, че през 2024 г. 1 421 600 хил. лева, или 90.0% от общите средства за кризисни събития, са изразходени от централната изпълнителна власт, докато местните власти са отчели 157 100 хил. лева. Високият относителен дял при министерствата и ведомствата се дължи на средствата, изразходвани по направления „възстановяване“ - 726 700 хил. лева и „готовност“ - 591 400 хил. лева. По-голямата част от средствата за възстановяване са изразходени по мярка „Помощ в подкрепа на ликвидността на земеделски стопани за преодоляване на негативното икономическо въздействие на руската агресия срещу Украйна“, а при направление „готовност“ - за дейности по противопожарна охрана, управление на държавния резерв и военновременните запаси и други. Общините също отчитат най-много изразходени средства по направленията „възстановяване“ - 68 100 хил. лева и „готовност“ - 51 200 хил. лева.

Таблица 3. Изразходени средства от централната и местната власт по направления през 2024 година ¹

Направление	(Хил. лева)		
	Общо	Министерства и ведомства	Общини
Общо	1578700	1421600	157100
Превенция	104400	67900	36500
Готовност	642600	591400	51200
Реагиране	36900	35600	1300
Възстановяване	794800	726700	68100

¹ Оценка на НСИ по данни на Министерство на финансите.

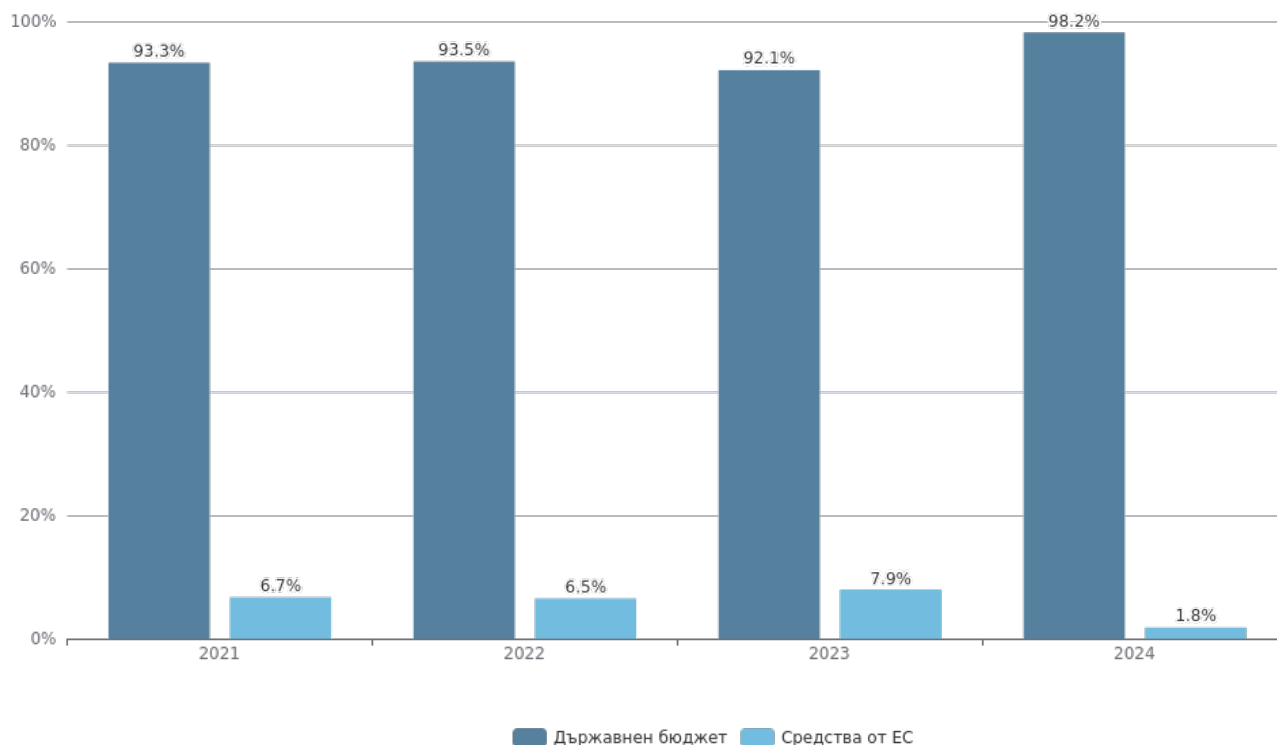
Фиг. 10. Изразходени средства от министерства и ведомства и общини по направления, през 2024 г., %*

¹ Оценка на НСИ по данни на Министерство на финансите.

През 2024 г. 98.2% от изразходените средства **за кризисни събития** са осигурени от държавния бюджет, а останалите 1.8% от ЕС. По-голямата част от средствата, осигурени от ЕС, са изразходвани по направление „възстановяване“, докато през 2023 г. повече от половината отпуснати средства от ЕС са изразходени по направление „готовност“.

Фиг. 11. Изразходени средства за кризисни събития по източници на финансиране и по години, в %*

¹ Оценка на НСИ по данни на Министерство на финансите.

През 2024 г. за дейности, свързани със **защита на населението при стихийни бедствия и аварии**, са изразходени 173 000 хил. лева, или 11.0% от общите разходи за кризисни събития (1 578 700 хил. лева). Изразходваните средства за защита на населението при стихийни бедствия и аварии нарастват с 5.7% спрямо предходната година и с 12.4% спрямо 2022 година.

Таблица 4. Изразходени средства за защита на населението, управление и дейности при стихийни бедствия и аварии по години¹

Направление	Година							
	2021		2022		2023		2024	
	Хил. лева	%	Хил. лева	%	Хил. лева	%	Хил. лева	%
Общо	147600	100.0	153900	100.0	163600	100.0	173000	100.0
Превенция	40400	27.4	50800	33.0	42000	25.7	41800	24.2
Готовност	39500	26.8	44500	28.9	48100	29.4	58800	34.0
Реагиране	300	0.2	400	0.3	300	0.2	300	0.2
Възстановяване	67400	45.7	58200	37.8	73200	44.7	72100	41.7

¹ Оценка на НСИ по данни на Министерство на финансите.

Методологични бележки

Данните в изследването „Възникнали бедствия, аварии, инциденти и кризи“ са получени въз основа на представените в НСИ годишни отчети от общинските администрации и са допълнени с информация от други изследвания на НСИ и административни източници.

Понятия

Бедствие е значително нарушаване на нормалното функциониране на обществото, предизвикано от природни явления и/или от човешка дейност и водещо до негативни последици за живота или здравето на населението, имуществото, икономиката и за околната среда, предотвратяването, овладяването и преодоляването на което надхвърля капацитета на системата за обслужване на обичайните дейности по защита на обществото.

Бедствено положение е режим, който се въвежда в зоната на бедствието от определените в закона органи, свързан с прилагането на мерки за определен период от време, с цел овладяване на бедствието и провеждане на спасителни и неотложни аварийно- възстановителни работи.

Авария е инцидент от голям мащаб, включващ пътища, магистрали и въздушен трафик, пожар, разрушаване на хидротехнически съоръжения, инциденти, причинени от дейности в морето, ядрени инциденти и други екологични и промишлени аварии, причинени от дейности или действия на човека.

Инцидент е непредвидимо или трудно за прогнозиране, ограничено по време и пространство действие, с висока интензивност на сили или вследствие на човешка дейност, застрашаващо живота или здравето на хора, имуществото или околната среда.

Опасност е опасно явление, вещество, човешка дейност или състояние, което може да причини загуба на човешки живот, травми или други последици за здравето, имуществени щети, загуба на поминък и услуги, социални и икономически сътресения или увреждане на околната среда.

Криза е всяка ситуация, в която е настъпило вредоносно събитие, което по своя мащаб явно превишава вредоносните събития от всекидневния живот и което значително застрашава живота и здравето на хора, има съществени последици върху имуществото или изисква мерки за снабдяване на населението със стоки от първа необходимост. Криза е налице и тогава, когато настъпването на такова вредоносно събитие се смята за непосредствено предстоящо. Кризи са и въоръжените конфликти и войните.

Реагиране са действията, които са предприети непосредствено преди, по време на или незабавно след бедствието с цел спасяване на човешки живот, намаляване на въздействията върху здравето, осигуряване на обществената безопасност и на основните потребности на засегнатите хора.

Възстановяване е възобновяване или подобряване на поминъка, здравето, икономическите, физическите, социалните, културните и природните активи, системи и дейности на засегнатото от бедствие население при спазване на принципите на устойчивото развитие и „да изградим отново, но по-добре“ с цел избягване или намаляване на бъдещия риск от бедствия.

Превенция са организационни и физически дейности (мерки), насочени към избягване или намаляване на негативните последици от бедствия, например изграждане на защитни съоръжения, почистване на речни легла и други.

Готовност са дейности (мерки) за повишаване на знанията и способностите на държавни структури, организации, общности и хора, които спомагат за предвиждането, реагирането и ликвидирането на последици от вероятни, неизбежни, случващи се или случили се бедствия, постигнати в резултат на предварително предприети действия - например провеждане на обучения, учения, тренировки, закупуване на техника и лични предпазни средства и други.

Методи на изчисление

Загинали лица в резултат на кризисни събития на 100 000 души от населението - броят на загиналите лица е разделен на средногодишното население на съответната териториална единица и умножен по 100 000.

Пострадали лица в резултат на кризисни събития на 100 000 души от населението - броят на пострадалите лица е разделен на средногодишното население на съответната териториална единица и умножен по 100 000.

Изразходени средства за кризисни събития като процент от БВП - изразходените средства по направления са разделени на общия БВП на страната в хил. лева (по текущи цени) и умножен по 100.

В обхвата на оценката на НСИ за извършените разходи през референтната година за кризисни събития в сектор „Държавно управление“ са включени следните дейности от раздел VI на Единната бюджетна класификация (ЕБК):

- Управление на държавния резерв и военновременните запаси;
- Противопожарна охрана;
- Неотложна дейност по защита на населението и националното стопанство;
- Отбранително-мобилизационна подготовка, поддържане на запаси и мощности;
- Превантивна дейност за намаляване на вредните последици от бедствия и аварии;
- Ликвидиране на последици от стихийни бедствия и производствени аварии;
- Доброволни формирования за защита при бедствия;
- Международни програми и споразумения, дарения и помощи от чужбина;
- Други дейности за защита на населението при стихийни бедствия и аварии;
- Геозащита;
- Безопасност и съхраняване на радиоактивни отпадъци;
- Извеждане на ядрени съоръжения от експлоатация.

При наличие на извънредни кризисни събития през годината, допълнително се оценяват извършените за тях разходи,

извън изброените по-горе дейности от ЕБК.

Допълнителни източници на информация:

- За пътнотранспортни аварии (произшествия) - Министерство на вътрешните работи (МВР);
- За железопътни аварии (произшествия) - Национална компания железопътна инфраструктура;
- За въздухоплавателни и морски аварии (произшествия) - Национален борд за разследване на произшествия във въздушния, водния и железопътния транспорт;
- За пожари - АИС „Произшествия - ПБЗН“ на МВР;
- За свлачища - Регистър на свлачищните райони, Министерство на регионалното развитие и благоустройството;
- За вирусни заболявания (за 2021 и 2022 г.) - Изследване „Умирания по причини и смъртност по причини“ на НСИ;
- За екстремни температури - изчисления на НСИ, по данни на Национален институт по метеорология и хидрология;
- За кризисни събития с обявено бедствено положение - ГД „Пожарна безопасност и защита на населението“ на МВР;
- За болести по животните - Българска агенция по безопасност по храните;
- За засушавания и безводие - Наблюдение „Обществено водоснабдяване, канализация и пречистване“, НСИ;
- Финансови данни за извършени публични разходи - Изследване „Разходи на сектор държавно управление“ на НСИ, по данни на Министерство на финансите (МФ);
- Годишен доклад за изпълнението на държавния бюджет, МФ;
- Закон за държавния бюджет на Република България;
- Отчет на средствата от субсидия и капиталов трансфер, Български червен кръст.

Статистически данни и допълнителна информация по темата може да намерите в рубрика „Кризисни събития“ на страницата на НСИ: <https://nsi.bg/bg/node/2891>

Приложение

Таблица 1. Брой възникнали събития, загинали и пострадали лица през 2024 година

Подкатегория/вид събитие	Събития (опасности)	Загинали лица	Пострадали лица
Общо	15611	630	9429
Земетресения	1	0	0
движение на земни пластове	1	0	0
Движение на маси (сухо)	47	1	0
срутище	4	1	0
свлачище	40	.	.
пропадане на земята или слягане	3	0	0
Буря	97	6	1
градушка	7	0	0
светкавица/гръмотевична буря	5	2	1
обилен дъжд	65	1	0
силна буря	13	3	0
вятър	7	0	0
Екстремни температури	68	0	0
студена вълна (в т.ч. слани)	21	.	.
топлинна вълна	47	.	.
Сурови зимни условия	11	0	0
сняг/лед	10	0	0
зимна буря/виелица	1	0	0
Наводнение	32	0	0
дъждовно	20	0	0
инфраструктурно	7	0	0
речно	5	0	0
Лавина	1	1	0
Кален поток	1	0	0
Суша	148	0	0
Стихийен пожар	983	4	22
горски пожар	324	0	12
полски пожар	659	4	10
Промислена авария	480	6	10
срутване	1	1	1
експлозия	1	4	0
пожар (промишлен)	465	1	9
други (промишлени)	13	0	0
Други аварии (непромишлени)	6400	119	311
експлозия (непромишлена)	1	0	1
пожар (непромишлен)	6382	119	310

Подкатегория/вид събитие	Събития (опасности)	Загинали лица	Пострадали лица
други (непромишлени)	17	0	0
Транспортни аварии/инциденти	7217	493	9085
въздухоплавателни	3	0	1
пътни	7173	478	9054
железопътни	34	15	30
воднотранспортни	7	0	0
Инфекциозни и зоонозни болести по животните	23	0	0
вирусна болест	20	0	0
бактериална болест	3	0	0
Нашествие на вредители	5	0	0
нашествие на насекоми	5	0	0
Деградиране на околната среда	1	0	0
свързани с деградиране на околната среда	1	0	0
Други	96	0	0
размирици, терористични актове, етнически конфликти, кибератаки	1	0	0
други неизброени	95	0	0
“.” – липсват данни.			

Таблица 2. Брой възникнали кризисни събития и загуби на хора по категории през 2024 година			
Категория събития/опасности	Събития (опасности)	Загинали лица	Пострадали лица
Общо	15611	630	9429
Биологични	28	0	0
Геофизични	48	1	0
Други бедствия и кризи	97	0	0
Климатоложки	1131	4	22
Метеорологични	176	6	1
Техногенни	14097	618	9406
Хидроложки	34	1	0

Таблица 3. Брой възникнали събития, загинали и пострадали лица по области през 2024 година*

Област	Събития (опасности)	Загинали лица	Пострадали лица
Общо за страната	15611	630	9429
Благоевград	656	17	368
Бургас	929	29	614
Варна	1415	39	1048
Велико Търново	618	20	394
Видин	273	7	145
Враца	479	18	281
Габрово	182	8	96
Добрич	384	20	179
Кърджали	329	13	243
Кюстендил	303	12	154
Ловеч	518	43	427
Монтана	485	25	307
Пазарджик	556	18	365
Перник	248	9	106
Плевен	622	34	378
Пловдив	1300	69	759
Разград	255	7	182
Русе	625	23	503
Силистра	225	9	82
Сливен	447	18	187
Смолян	203	5	131
София	578	30	213
София (столица)	1785	57	936
Стара Загора	758	40	529
Търговище	239	16	142
Хасково	628	21	402
Шумен	354	12	188
Ямбол	208	11	69
* В общия брой за страната са включени 3 събития във въздухоплавателния и 6 във водния транспорт, които не могат да бъдат отнесени към територията на конкретна област.			

Таблица 4. Брой загинали и пострадали лица на 100 000 души от населението по области през 2024 година

Област	Загинали лица	Пострадали лица
Общо за страната	9.8	146.4
Благоевград	5.9	128.4
Бургас	7.5	158.8
Варна	8.9	240.4
Велико Търново	9.9	195.7
Видин	9.8	203.8
Враца	12.3	191.4
Габрово	8.5	101.8
Добрич	13.7	122.7
Кърджали	8.8	164.2
Кюстендил	11.2	144.1
Ловеч	38.6	382.9
Монтана	22.0	270.2
Пазарджик	8.0	162.7
Перник	8.1	96.0
Плевен	15.7	174.5
Пловдив	10.9	119.6
Разград	7.0	181.9
Русе	12.3	269.0
Силистра	9.6	87.1
Сливен	10.6	110.2
Смолян	5.5	143.5
София	13.3	94.4
София (столица)	4.4	72.5
Стара Загора	13.8	182.7
Търговище	16.8	149.2
Хасково	10.1	194.0
Шумен	8.0	125.8
Ямбол	10.4	65.2

Таблица 5. Изразходени средства за кризисни събития по направления и източници на финансиране и по години, в хил. лева*

Направление/Източници на финансиране	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.
Общо	7408400	4309300	1619200	1578700
от държавния бюджет	6910800	4028200	1490100	1550600
средства от ЕС	497600	281100	129100	28100
Превенция	349700	420800	227300	104400
от държавния бюджет	334800	414200	220600	104000
средства от ЕС	14900	6600	6700	400
Готовност	648900	1311400	752800	642600
от държавния бюджет	548000	1288900	667200	634500
средства от ЕС	100900	22500	85600	8100
Реагиране	895400	295800	105400	36900
от държавния бюджет	889900	153800	88100	36900
средства от ЕС	5500	142000	17300	0
Възстановяване	5514400	2281300	533700	794800
от държавния бюджет	5138100	2171300	514200	775200
средства от ЕС	376300	110000	19500	19600
* Оценка на НСИ по данни на Министерство на финансите.				